

Banaketak batzen gaitu

Egunkariaren bila kioskora abiatu, eta goiza argazki batek ilustratzen du. Euskal prentsan paper garrantzitsua jokatzen dutenak, eskaileretan erretratatuta. Eskuetan nork bere agerkaria dauka —aldizkariak, egunkariak...— eta eskaera batek batzen ditu, eskaerak. Alegia, gehiago eskatzeko batu direla. Gasteizko gobernuari banaketaren inguruko eskariak egin zizkioten duela gutxi euskal prentsako agenteek. Nazio mailako egunkariak, aldizkariak, herri mailako prentsa proiektuak, gazteentzako agerkariak, kultur aldizkariak, zientziari buruzkoak, dibulgazioa... paperaren euskal sektorea batu zen eskailera horretan. Gorago edo behe-rago nor koka ez zen garrantzitsuena. Argazkian denak batera agertu ziren. Eta eskaera, bat eta bakarra: aurrekontu gehiago. Eta agerraldia ~~ren~~ funtsa berez beharrezkoa bada ere, profitatu zitekeen agian, zerbait gehiagorako. Sektoreak eskatuko du, beharbada, bestelako azterketarik ere, bestelako gogoetarik, bestelako eskaera estrategikorik ere.

Euskal prentsa gero eta ugariago horrek izan beharko luke batzeko eta planteatzeko gairik, kezkarik. Irakurleen profila, merkatuaren lege zorrotzak, hizkuntza bera, tresna berriak, eginkizun soziolinguistikoak, kriterio ekonomikoak, digitalizazio garaiaren afera, edukien sektorearen gainontzeko krisiak... berba egiteko asko egon daiteke. Baina, eskaera egitea baino ez zaigu otu. Beharrezkoa izan daiteke, baina ez bakarra. Euskara eta subentzioak eskutik doazen honetan, bestelako gogoetak egiteko abaguneak ere profitatu beharko liriateke. Dirua ezin daiteke izan euskal prentsaren paper bakarra.

Paperaren ingurukoa batuta badago, beste sektore batzuk, ordea, erabat desintegraturik eta batasunik gabe ageri dira komunikazioaren panoraman. EITB talde mediatiko handi eta publikoaren gerizpetik at, ez dirudi beste sektore oso batuta dagoenik. Ikus-entzunezko kluster bat

sortu dute ekoizleek, baina ikus-entzunezko komunikabi-deek orain arte Tokiko —herri telebisten elkarte— baino ez dute sortu. Telebista lokalak eta hizkuntzaren aferaren inguruan, proposamen bat eta bakarra entzun dugu, eztabaidarik ez du sortu baina. Telebistan, ez dute txintik aipatu. Eta eztabaidatzeko unea izan daiteke, agian. Telebistei ere sukalde lana falta zaie, antza. Irratigintzaren inguruan gogotsu abiatutako Arrosa ekoizpen zentrua, adibidez, aurrekontu eta ideiarik gabe gelditu zela esan daiteke; nahiz eta koordinatzen jarraitzen duten, eragina murriztu eta arreta informatibo oro galdu duela dirudi. Asmo ona bai, baina gauzaren praktikorik ez zaio ikusi ia. Denborak erakutsiko du. Bitartean, radiokultura.com eta basqueradio azkenik gauzatu dira, Gure Irratiak lokala eskuratzeko zailtasun ekonomikoak bizi ditu, eta Urruñatik, irratigintzan arituko den ekimen berriaren albisteen zain gaude, uhinak eta sateliteak sintonizatzeke gogoz.

Eta Interneteko sektoreaz —Hiru gauren Espazioa deienezakeena—, zer esan. Batzen diren bakarrak blogariak dira, lantzean behin. Ostantzean ez dago ez eztabaidarik, ez bilkurarik, ez estrategia komunik ez deus. Nor bere kasara ari da, nor bere kabuz, lotura asko barik, link gabe alegia. Interaktibitateaz hau eta beste esaten dugun arren, euskarazko Internetgintza subentzio politikaren mende dagoen sektorea da, eta ez estrategikoa. Gutxi sortzen duen eta ipar argirik ez daukan sektore bezala defini dezakegu. Teknologia berrien inguruko proiektuak, oro har, oraindik oharkabean ari dira gauzatzen gure Euskal Herri honetan. Erakuslehio dira oraindik gehiago, tresna baino. Tailer baino, eskaparate. Sortzaile baino, erakusle. Eta komunean jartzeko ideia eta jario gutxi, salbuespenak salbuespen.

Nortasuna Informazioaren Gizartean

Informazioaren Gizartearen gailurra burutu da Tunisian. Handienek, boteretsuek, mundu hobego bat esan arren, mundu txikiagoa baizik ez dute gura. Eta horretarako tresna ezin hobea daukate eskura: Informazio eta Komu-

nikazioaren Teknologia Berriak. Globalizazioak sarea dabil, globalizazioaren kontrakoek sarean dabilten antzera. Elkartasun numerikoa aipatzen da, baina negozio digitalaz baino ez dihardute. Zelan irabazi gehiago, mundu osoan. Eta guri, herri txikietako hizkuntza txikiagodun txikioi, dagokigu nortasunaren aldarria hedatzea, lau haizetara. Hemen eta han. Non, on. Klik egitea kili-kili egitea baino gehiago da; zurruputzen gaituzten honetan, txikioi dagokigu saguari eragin eta digitalizazioaren garaian bizkor aritzea. Eta kezkatzeko moduko afera da Informazioaren Gizartearena, guretzat ere. Munduaren hego aldekoak ez garen arren, munduaren aldea txikikoak bagara, oraindik. Globala eta lokala borrokan ari diren honetan, nortasunak bermatzea, aniztasun kulturalak kontuan hartzea, eronka da oraindik. Erronka utopikoa, erronka birtuala eta erronka erreala. Gure nortasuna, euskalduna, jagon behar dugu sarean, saretik eta sarea bera erabiliz. Izango bagara, hor behar dugu jardun. Eta sarritan, kopeta ilun agertzeko zantzuak ikusi ohi dira gure bazterrean. Eman ditzadan adibide zenbait.

Interneten, negozio aukera sumatzen dute batzuek. Adituek, jakintsuek. Web 2.0 garaia biziko dugula arrastu egiten dute Informazioaren aroko esatariek. Tertuliano digitaletik. Blogetan prospekzioa eta kuntzultoria mediatikoak antolatuta ditugun honetan, Interneten garai berriak aurreikusten eta aztertzen ari da bat baino gehiago. Lau haizetara. Eta garai berriei, negozio aukera berriak. Ilusioa eta irudimena, ametsa eta gogoia uztartzeko plataforma proposa da Internet. Baina sarritan, ilusioa eta gogoia irabazteko lehia bezala baizik ez dira planteatzen. Kapitalismo neoliberalaren garaiotan, asko eta asko bere negozioa zelan egin ari da pentsatzen, eta garai bateko burbuilak, puntu.com pelotazoak eta beste amesten ditu, beste behin. Eta nortasuna galdu eta abiatzen gara munduaren konkistan, Elkano baikinan.

Eta nortasuna zertan bilakatzen dugu. Zer? Dirua, negozioa. Besterik ez. Ahantzi egiten dugu zer garen, nondik ari garen, zertarako eta zergatik gauden, iraungo dugun eta zertan dihardugun. Negozioak eklipsatu egiten du

ja rduna. Urte amaierako balantzeek itsutu egiten dute gure zeregina. Eta merkatal legeak axola zaizkigu soilik, zoritxarrez. Eredugari izan gura dugu, ikuspegi komertzialetik soilik. Eta horrela egiten dugu aurrera, kosta ahala kosta.

Azken aldi honetan, bi proiektu interesgarriren berri izan dut, biak zaizkit beharrezko, biak dira Interneten Interneterako sortuak. Euskaldun batzuek sortu dute bata, hemen (Eibarren) mundurako: Tagzania. Argentinaren batek sortu du bestea Madrilen (han) mundurako: fon. Mundua, herriak, tokiak eta guneak etiketatzeko baliabide proposa da Tagzania. Interesgarria, eta mundu osoan —bai, mundu osoan— arreta pizten ari dena. Nazioarteko haririk gabeko sare bat egiteko ekimena da bigarrena, aurretik enpresa handiak sortu dituen tipoa batek asmatua —Ya.com, Jazztel...—. Eta bi adibideekin gertatutakoa bitxi egin zait.

Euskaraz funtzionatzen duen enpresa batek egindako lana da Tagzania. Euskarazko webgune asko egiten dituen ekimena da, euskarara software ugari lokalizatu duen enpresa ekintzailea, enpreddoreak euskaraz. Eta ingelesez soilik sortu dute etiketatzeko gune mundial hori. Merkatu arrazoiak izan daitezke, munduan ibiltzeko hizkuntza hautatu dute. Ulertzekoa da.

FONeko Martin Varsavskik, ordea, Madrilen sortu duen arren, hizkuntza ezberdinetan, ugaritan ematen du bere informazioa. Euskaraz ere ageri da, eta euskaldunak ere bere bezero eta hornitzaile izan gaitezkeela uste du berak. Eta komunitate birtual handia sortzen eta hedatzen ari da, European lehenbizi, eta mundu osoan gero. Eta berak, merkatu legeei erreparatuz, euskaraz egitea ere pentsatu du. Boluntario anitz ari da berarentzat lanean, eta uztartu gura ditu eredu enpresariala, gobernuz kanpoko ekimenetako boluntarioen borondatea eta gobernu eta instituzioen antolaketa ereduak. Uztartu gura ditu negozioaren ilusioa, borondatezko gogoia eta arauaren antolaketa. Fon. Haririk gabeko sare erraldoia antolatzen.

Eta niri kontraesana sortzen zait. Euskaldunak munduratzeko hizkuntza arrotza hautatu behar, eta mundutarrak gurea hartzen dute, gure etxeraino sartzeko. Zein da bidea? Ze bide? Identitatearena borroka gogorra izango

da mundu global honetan, nortasun politikoa, kulturala, linguistikoa arautu beharko dugu gurean, lege egin agian; baina irauteko, sortzen jarraitu beharko dugu. Egiten, zirikatzen, hedatzen, bultzatzen. Iruditzen baitzait, Informazioaren Gizartean, bretxa digitalaz gain, identitatearen lubakia ere sor daitekeela, etena. Frantziako gazteei —bai, hirugaren belaunaldiko etorkin deitzen dieten horiei— begiratu diet une batez, begietara, beraien larru beltzera, eta konturatu naiz beraien identitatea ez dela onartua, kulturalki, sozialki, ekonomikoki. Eta gatazka sortu da. Gatazka hedatu da. Telebistan, irrastian, prentsan, kalean baztertuak sentitzen dira; eta beraiek sortu eta garatu dute kultura propio bat, baztertuarena, mendengea, margebtarra eta frantsesa elkarrekin lotutako hizkuntza sortuz. Prekarietatea eta kultura uztartuz. Su eman diote sistemari, eta sistemak arau berriak ezarri gura ditu. Modu elektronikoz ari dira su hori pizten, eta agintariei bururatu zaien gauza bakarra Zero tolerantzia aplikatzea izan da, atxiloketak eta errepresioa —tartean, blogariak atxilotu eta webguneak isilaraziz—. Zero tolerantziari, bat asko gehitu behar zaizkio. Eta ez Frantzian bakarrik. ¶